

Torah from Around the World

Misschien is de vraag naar het geloof in God niet zo belangrijk voor mij. Wat voor mij wel heel belangrijk is, is het verhaal dat wordt verteld en dat is verteld door meer dan honderd generaties Joden, duizenden jaren lang, en de macht die dat verhaal heeft in mijn leven en in dat van mijn familie.

Jonathan Safran Foer

Sjabbat 18 juni 2022/ 19 Siewan 5782, Behaälotcha, Bemidbar /Numeri 8:1 - 12:16

Tanach blz. 282 - 292

Haftara: Psalm 78:1 - 35

Tanach blz. 1328 - 1330

Vertaler: Paula Reisner

Commentaar: **Dr. Carol Ochs** is directeur van Graduate Studies en adjunct hoogleraar van Joods Religieuze Filosofie aan de Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion in New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/outside-camp-modern-midrash>

**Buiten het kamp:
een moderne midrasj**

Deze midrasj, of haggadisch verhaal, speelt zich af tijdens de tocht van de Jisraëlieten door de woestijn. We lezen in *Behaälotcha*:

Toen ze in Chatserot waren, maakten Mirjam en Aharon aanmerkingen op Mosjee vanwege zijn huwelijk met een Koesjitische vrouw: "Hij is met een Koesjitische getrouwd." Ook zeiden ze: "Heeft de Eeuwige soms uitsluitend bij monde van Mosjee gesproken en niet ook bij monde van ons?" . . . [de Eeuwige zei:] "Hoe durven jullie dan aanmerkingen op mijn dienaar Mosjee te maken?" De Eeuwige ontstak in woede tegen hen en ging weg.

Nauwelijks had de wolk de tent verlaten of Mirjam werd getroffen door huidvraat, haar huid was wit als sneeuw. Toen Aharon zich naar Mirjam omdraaide en zag dat ze door huidvraat getroffen was, zei hij tegen Mosjee: "Ik smeed je, reken ons de zonde die wij in onze dwaasheid begaan hebben, niet aan. Laat Mirjam niet als een doodgeboren kind blijven, waarvan het lichaam al half vergaan is als het uit de moederschoot komt!" Toen riep Mosjee luid de Eeuwige aan: "Ik smeed u, God, genees haar!"

De Eeuwige antwoordde Mosjee: "Als haar vader haar openlijk in haar gezicht had gespuugd, zou ze die schande zeven dagen moeten dragen. Daarom moet ze zeven dagen buiten het kamp gehouden worden, daarna mag ze terugkomen." Zo werd Mirjam zeven dagen buiten het kamp gehouden, en het volk brak niet op zolang zij niet was teruggekeerd.
(Numeri/Bemidbar 12:1 - 2 en 12:8 - 15)

In onze midrasj, verliest Mirjam haar status nadat ze ruzie had met Mosjee, maar merkwaardig genoeg verandert dat verlies in winst. Nu zoeken mensen, die naar haar toekomen niet langer indirect toegang tot Mosjee. Gedurende haar strijd met lepra leerde Mirjam over kwetsbaarheid en leerde ze kennen hoe het is om zeven dagen lang uit het kamp verbannen te zijn. Een week is een korte tijd, maar voor Mirjam is het lang genoeg om het kamp met al z'n problemen en intriges van buitenaf vanuit een nieuw perspectief te bezien. Ze is nog steeds dezelfde persoon als hiervoor, maar niet helemaal. Hoe kijk je naar je huid als die begint af te schilferen door lepra? En hoe begin je helemaal opnieuw met het drama van het kamp als je eenmaal buiten z'n grenzen, weg van de intriges hebt geleefd?

Het nadenken over deze vragen bevestigt voor Mirjam, wat ze altijd al vermoedde: dat *wij* het zijn, die werelden van betekenis en waarde scheppen, werelden die aan fragiele draden van relaties hangen. Het ervaren van marginaliteit geeft haar de afstand die ze nodig heeft om er opnieuw voor te kiezen hoe met anderen en met God om te gaan, of om dergelijke toezeggingen te weigeren.

Mirjam leerde anderen altijd over het belang van grenzen, maar de omstandigheden rond haar lepra laten haar zien hoe belangrijk, maar ook hoe potentieel afstompend religieuze

grenzen kunnen zijn. Buiten de grenzen van het kamp geduwd ervaart ze de Eeuwige, een gebeurtenis die haar tot een dieper begrip brengt.

Afgescheiden van de gemeenschap, kan ze naar het kamp kijken en zich buitengesloten voelen, of ze kan zich van het kamp afwenden en *dat* uitsluiten van háár visie en zorg. Of ze kan, zoals we zullen zien, een nieuw perspectief verwerven, dat mee terug nemen naar de mensen in het kamp, en het voor hen tot steun laten zijn, nog tot duizenden jaren in de toekomst.

Mirjams marginalisatie is een voorbode van die van de Joden in de ene maatschappij na de andere. Twee millennia lang hebben gemarginaliseerde Joden nieuwe perspectieven geboden aan de samenlevingen waarin ze leefden en hebben uiteindelijk bijgedragen aan grote vooruitgang in alle ambities, zoals wetenschap, literatuur, psychologie, economie en kunst. Op dezelfde manier heeft Mirjams ervaring met marginaliteit haar middelen gegeven om een nieuw geschenk aan het Joodse volk te geven.

In onze midrasj keert Mirjam terug naar het kamp en begint ze te spreken over haar tijd 'buiten'. Ze leert de Jisraëlieten, en vooral de vrouwen, dat ze ingezien heeft hoe zij een leven van waarde en betekenis kunnen opbouwen, in hun eigen huis en in hun relaties, en hoe dit levens kunnen zijn waardoor zij de Eeuwige kunnen ervaren. Ze deelt de kennis met hen dat men zelfs buiten het kamp structuren kan bouwen waarin men de Eeuwige kan ervaren. Dit zijn niet de structuren van de Levieten en misschien is het aspect van de Eeuwige, die buiten het kamp ervaren wordt niet hetzelfde als hoe het in de Levitische eredienst wordt uitgevoerd. Het aspect van God dat buiten het kamp wordt aangesproken, is eerder dat van de gemarginaliseerden.

"De Eeuwige, die ik ervaarde in de dagen van mijn verbanning was niet die van de *kohaniem*," legt ze uit. "Maar er is maar één God!" roepen de vrouwen. Mirjam antwoordt: "Ja, dat klopt inderdaad, één God, maar er is ons verteld waar we God kunnen ervaren, hoe we God kunnen aanbidden en wat God van ons verwacht. Maar we weten ook, in het diepst van ons hart, dat we de Eeuwige kunnen ervaren buiten de structuur van de formele offergaven." De vrouwen mompelen een stille instemming.

Mirjam spreekt over iets anders dat ze buiten het kamp ervaren heeft, iets, dat niet gezien of gehoord wordt, maar wel gevoeld: "Ik was nooit alleen." De vrouwen worden stil, denken na en herinneren het zich. Anderen waren ook zeker tot Mirjams inzicht gekomen, maar zij is de eerste die het aan de vrouwen kenbaar maakt. Ze leert hen het door te geven aan hun baby's terwijl ze ze voeden: "Waar je ook bent, daar is de Eeuwige ook en zelfs als er ooit geen priesters of Levieten meer zijn, zullen er moeders zijn die hun kinderen vertellen over de alomtegenwoordigheid van God."